

Sygn. akt II Cz 15/16

POSTANOWIENIE

Dnia 7 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Roman (spr.)
Sędziowie:	SSO Leszek Filapek SSR del. Piotr Łakomiak
Protokolant:	Katarzyna Pająk

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2016 r. w Bielsku-Białej

na posiedzeniu niejawnym sprawy

z wniosku wierzyciela (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

z udziałem dłużnika D. B.

o nadanie klauzuli wykonalności na następcę prawnego wierzyciela

na skutek zażalenia wierzyciela

od postanowienia Sądu Rejonowego w Cieszynie

z dnia 1 grudnia 2015 r. sygn. akt I Co 2498/15

postanawia

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Cieszynie do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSO Leszek Filapek SSO Andrzej Roman SSR del. Piotr Łakomiak

Sygn. akt II Cz 15/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Cieszynie oddalił wniosek wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności na następcę prawnego.

Sąd Rejonowy ustalił i zważył co następuje.

Pełnomocnik wnioskodawcy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. wniósł o nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu nakazowi zapłaty wydanemu przez Sąd Rejonowy w C. Wydział I Cywilny w dniu 16.02.2010r. w sprawie I Nc 410/10 na jego rzecz w miejsce(...). (...)w G. oraz zwrot kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pełnomocnik wierzyciela wskazał, iż po powstaniu tytułu egzekucyjnego wierzytelność zasądzona tymże tytułem przeszła na rzecz wnioskodawcy na podstawie umowy powierniczego przelewu wierzytelności początkowo na (...) S.a.r.l w L., a następnie na rzecz (...) Sp. z o.o. w S..

Do wniosku nie dołączono tytułu wykonawczego lecz jedynie odpis nakazu zapłaty, chociaż z dokumentów znajdujących się w aktach I Nc 410/10 wynika, że odpis tytułu wykonawczego został doręczony pełnomocnikowi pierwotnego wierzyciela w dniu 24.03.2010r.

W myśl art. 788 § 1 k.p.c. jeżeli uprawnienie lub obowiązek po powstaniu tytułu egzekucyjnego lub w toku sprawy przed wydaniem tytułu przeszły na inną osobę, sąd nada klauzulę wykonalności na rzecz lub przeciwko tej osobie, gdy przejście to będzie wykazane dokumentem urzędowym lub prywatnym z podpisem urzędowo poświadczonym.

W ocenie Sądu, aby wniosek o nadanie klauzuli wykonalności na następcę prawnego mógł zostać uwzględniony, wnioskodawca musi przedłożyć tytuł egzekucyjny, albowiem jak stanowi art. 783 § 3 k.p.c. klauzulę wykonalności umieszcza się na tytule egzekucyjnym. Zgodnie również z § 181 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. -regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 259) postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności łączy się trwale z tytułem egzekucyjnym i taki tytuł opatruje się klauzulą wykonalności.

Sąd w pełni aprobuje również stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1992 r., sygn. akt III CZP 94/92, że nabywca wierzytelności powinien zadbać o to, by zbywca wydał mu uzyskany na swoją rzecz tytuł wykonawczy i dokument ten przedstawił Sądowi przy ubieganiu się o wydanie tytułu wykonawczego na swoją rzecz.

Należy również zwrócić uwagę na literalne brzmienie przepisów art. 793 k.p.c. oraz art. 794 k.p.c, z których jasno wynika, kiedy istnieje możliwość wydawania dalszych tytułów wykonawczych oraz kiedy wierzyciel może wystąpić o ponowne wydanie tytułu wykonawczego. Kierując się założeniem racjonalnego ustawodawcy, należy przyjąć, iż ustalili on ściśle warunki dopuszczające uzyskanie, poza już wydanym tytułem wykonawczym, dalszych tytułów.

Również ochrona interesów dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym wymaga, aby liczba tytułów wykonawczych uprawniających do wszczęcia postępowania egzekucyjnego była limitowana. Przepisy dotyczące postępowania klauzulowego nie dają podstaw do wydawania kolejnych postanowień o nadaniu klauzuli wykonalności, a wierzyciel otrzymuje co do zasady jeden tytuł wykonawczy (tak D. Zawistowski w komentarzu do art. 793 Kodeksu postępowania cywilnego [w:] H. Dolecki (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom IV. Artykuły 730-1088, LEX, 2014 - za pośrednictwem Systemu Informacji Prawnej LEX).

W przypadku zaś nadania klauzuli wykonalności w trybie art. 788 k.p.c, klauzula zostaje nadana na tytuł wykonawczy uzyskany już poprzednio przez wierzyciela (vide: uzasadnienie postanowień Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej z dnia 5.11.2013r., sygn. akt II Cz 722/13, z dnia 22.10.2012r. sygn. akt II Cz 579/12, z dnia 6.08.2013r. II Cz 466/13, z dnia 12.02.2014r. II Cz 69/14, z dnia 7.10.2015r sygn. II Cz 629/15).

Zażalenie od tego postanowienia złożył wierzyciel zaskarżając je w całości, zarzucając:

1) naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 788 § 1 k.p.c, poprzez błędną wykładnię skutkującą przyjęciem, iż wierzyciel wraz z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności winien był przedłożyć tytuł wykonawczy wydany na rzecz pierwotnego wierzyciela, podczas gdy regulacja art. 788 § 1 k.p.c. nie nakłada takiego obowiązku, zaś wierzyciel wraz z wnioskiem o klauzulę przedłożył odpis nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w C. z dnia 16 lutego 2010 r. o sygn. I Nc 410/10 ze stwierdzoną prawomocnością,

2) naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 776 k.p.c. w zw. z art. 783 § 1¹ i § 3 k.p.c. w zw. z § 175 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 2015 r. regulamin urzędowania sądów powszechnych, poprzez błędną wykładnię oraz nieuwzględnienie, iż formułę prawną klauzuli wykonalności umieszcza się na odpisie tytułu egzekucyjnego, który złożony został wraz z wnioskiem inicjującym postępowanie w sprawie – tym samym przedłożenie tytułu wykonawczego wydanego na rzecz pierwotnego wierzyciela jest całkowicie zbędne,

3) naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 788 § 1 k.p.c. w zw. z art. 793 k.p.c. i art. 794 k.p.c, poprzez błędną wykładnię oraz pominięcie okoliczności, iż zasada wydania tylko jednego tytułu wykonawczego odnosi się jedynie do tego samego wierzyciela i nie narusza jej wydanie tytułu wykonawczego na rzecz następcy prawnego pierwotnego wierzyciela, zaś regulacja art. 783 k.p.c. dopuszcza istnienie w obrocie prawnym tytułu wykonawczego na rzecz pierwotnego wierzyciela oraz na rzecz następcy prawnego,

4) naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 233 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c, poprzez pominięcie, iż wierzyciel wraz z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności przedłożył odpis tytułu egzekucyjnego i nie zachodziły jakiegokolwiek podstawy do domagania się przedstawienia pierwotnego tytułu wykonawczego,

5) naruszenie prawa procesowego, tj. przepisu art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c, poprzez niewyjaśnienie, dlaczego przedłożenie przez wnioskodawcę odpisu tytułu egzekucyjnego było niewystarczające, skoro przepisy regulujące postępowanie klauzulowe w sposób jednoznaczny wskazują, iż klauzulę wykonalności umieszcza się na tytule egzekucyjnym, na co powołał się także Sąd Rejonowy w akapicie 5. uzasadnienia, a także poprzez nieuzasadnienie przyczyn zastosowania regulacji art. 783 § 3 k.p.c. w poprzednim brzmieniu (sprzed nowelizacji) oraz § 181 poprzednio obowiązującego regulaminu urzędowania sądów powszechnych.

Na podstawie przytoczonych zarzutów wnosił o:

1) zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku wierzyciela

o nadanie klauzuli wykonalności z przejściem uprawnień oraz o wydanie tytułu wykonawczego,

2) zasądzenie od dłużnika na rzecz wierzyciela kosztów postępowania przed Sądem

I i II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie pomimo, iż zaskarżone postanowienie odpowiada dotychczasowej linii orzeczniczej Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej.

Sąd Okręgowy w wyniku zapoznania się z uchwałą Sądu Najwyższego z 19 lutego 2015 r. III CZP 103/14, OSNC 2015/12/137 oraz wyrokiem, który poprzedzał tę uchwałę mianowicie wyrokiem Sądu Najwyższego z 19 listopada 2014 r. II CSK 196/14, OSNC 2015/12/145 – doszedł do przekonania, iż należy dopuścić jeden wyjątek od dotychczasowej linii orzeczniczej.

Mianowicie dotyczyć to będzie sytuacji, w której toczy się postępowanie egzekucyjne z wniosku wierzyciela będącego poprzednikiem prawnym wnioskodawcy, który żąda nadania klauzuli wykonalności na swoją rzecz w wyniku nabycia wierzytelności i w aktach tego postępowania egzekucyjnego jest oryginał tytułu wykonawczego wydanego poprzednikowi prawnemu wnioskodawcy.

Jeśli bowiem podzielić tezę uchwały SN w sprawie III CZP 103/14 i pierwszą tezę wyroku SN w sprawie II CSK 196/14 – to znaczy, że uzyskanie przez wierzyciela, który nabył wierzytelność oryginału tytułu wykonawczego od poprzednika pociągające za sobą cofnięcie wniosku egzekucyjnego – oznacza zniweczenie skutków prawnych przerwania biegu przedawnienia roszczenia spowodowanej złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji.

Innymi słowy wnioskodawca po uzyskaniu od swojego poprzednika tytułu wykonawczego w wyniku cofnięcia wniosku egzekucyjnego – traci bezpowrotnie przerwę biegu przedawnienia, którą to przerwę uznaje się za niebyłą. W większości wypadków oznaczać to będzie przedawnienie roszczenia a taki skutek nie jest do zaakceptowania.

Równocześnie Sąd Okręgowy nie podziela tezy 2 wyroku SN w sprawie II CSK 196/14 albowiem jest ona odosobniona i jej konsekwencje nieakceptowalne, jeśli bowiem nabywca wierzytelności nie może skorzystać z przerwy biegu przedawnienia wywołanej egzekucją swojego poprzednictwa to nabycie wierzytelności traci ekonomiczny sens, niezrozumiałe byłoby ponadto rozróżnienie sytuacji wierzyciela nabywającego wierzytelność w drodze sukcesji generalnej od sytuacji wierzyciela nabywającego wierzytelność w drodze sukcesji singularnej (np. przelew).

Poza tym opisanym wyjątkiem Sąd Okręgowy utrzymuje dotychczasową linię orzeczniczą, zgodnie z którą do wniosku z art. 788 § 1 k.p.c. należy dołączyć oryginał tytułu wykonawczego wydany poprzednikowi prawnemu, będą to bowiem sytuacje, kiedy tytuł ten nie znajduje się w aktach toczącej się egzekucji i nie ma żadnej racji dla której ma on zalegać u poprzednika prawnego wnioskodawcy zaś wnioski z art. 788 § 1 k.p.c. stanowiłyby obejście przepisów art. 793 i 794 k.p.c.

Podkreślić wypada, że przepisy o wydawaniu dalszych tytułów wykonawczych, tytułu wykonawczego w miejsce utraconego i wreszcie przepisy o tytule wykonawczym na następcę prawnego wierzyciela – mają charakter gwarancyjny dla dłużnika i z istoty swojej zapobiegają istnieniu w obrocie prawnym zbędnemu nadmiarowi tytułów wykonawczych.

Tutaj zachowują aktualność rozważania Sądu Rejonowego zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy ustalił, że w aktach Km 2333/10 Komornika T. L. przy Sądzie Rejonowym w C. – znajduje się oryginał tytułu wykonawczego ze sprawy I Nc 410/10 Sądu Rejonowego w Cieszynie a egzekucja pozostaje w toku.

Poprzednik prawny wnioskodawcy nie może wydobyć tego tytułu wykonawczego bez uprzedniego cofnięcia wniosku egzekucyjnego – a więc zachodzi wyjątek wcześniej opisany, wyjątek, który uzasadnia wydanie postanowienia z art. 788 § 1 k.p.c. przy wykorzystaniu odpisu nakazu zapłaty, wszytego niepotrzebnie do akt na k. 31. Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy albowiem nie dokonał ustaleń potrzebnych do załatwienia wniosku i nie rozważył zmiany wynikającej z aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego.

Dlatego na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. należało uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania. Takie rozstrzygnięcie ma również charakter gwarancyjny dla dłużnika, albowiem nie pozbawia go zażalenia od postanowienia o uwzględnieniu wniosku.

W postępowaniu ponownym Sąd Rejonowy zbada sprawę na nowo przy uwzględnieniu wszystkich przesłanek z art. 788 § 1 k.p.c., gdyby wydawał postanowienie o uwzględnieniu wniosku winien wypruć z akt odpis nakazu zapłaty k. 31 i klauzulę wykonalności na następcę prawnego trwale połączyć właśnie z tym odpisem nakazu zapłaty, który ma stwierdzoną prawomocność i okrągłe pieczęcie Sądu Rejonowego w Cieszynie.

Gdyby doszło (choć nie powinno dojść) do równoległego prowadzenia egzekucji przez wnioskodawcę i jego poprzednika – to dłużnikowi służyć będzie powództwo opozycyjne z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (wygaśnięcie zobowiązania wobec zbywcy wierzytelności).

Sąd Rejonowy orzekając o kosztach rozstrzygnie także o kosztach postępowania zażaleniowego.

SSO Leszek Filapek SSO Andrzej Roman SSR del. Piotr Łakomiak

Ref. I inst. SSR Ewelina Urban

K.P.